

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 26, 2014

Nummer 26, 2014

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2014:5837](#) 25-07-2014

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2014:2841](#) 22-07-2014

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2014:2272](#) 11-07-2014

Annotatie

[Noot bij HR 8 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1614](#)

prof. mr. H. de Doelder

ANNOTATIE

Noot bij HR 8 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1614

prof. mr. H. de Doelder

De raadsman van de afwezige verdachte deed een aanhoudingsverzoek. Het hof stelde op grond van mededelingen van de receptie vast dat de verdachte vrijwillig afstand had gedaan van zijn aanwezigheidsrecht en zette de behandeling van de zaak voort. Dat ging de Hoge Raad te ver:

‘Bij een beslissing op aanhouding van de behandeling van de zaak dient de rechter een afweging te maken tussen alle daarbij betrokken belangen, waaronder het belang van de verdachte bij het kunnen uitoefenen van zijn aanwezigheidsrecht, het belang dat niet alleen de verdachte maar ook de samenleving heeft bij een doeltreffende en spoedige berechting en het belang van een goede organisatie van de rechtspleging.’

Uit de motivering van het hof blijkt niet, dat deze afweging is gemaakt, waarna de zaak is terugverwezen naar het hof.

De Hoge Raad verwijst hierbij wel naar eigen jurisprudentie (HR 26 januari 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZD1314, *NJ* 1999/294), maar de kennelijke bron van die jurisprudentie is natuurlijk artikel 6 EVRM, waarin staat dat de verdachte bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde vervolging recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat bij de wet is ingesteld en dat hij, kort gezegd, bovendien recht heeft op een eerlijk proces. De redelijke termijn is in artikel 6 EVRM inderdaad geschreven vanuit het perspectief van de rechten van de verdachte, onder meer vanwege zijn aanwezigheidsrecht, maar ook het *opsporings- en vervolgingsbelang* is tegenwoordig steeds meer een belang dat meetelt bij het komen tot een oordeel over de redelijkheid van de termijn, waarbij de positieve verplichtingen van de staat, voortvloeiende uit het recht op leven en veiligheid (artikel 2 en 5 EVRM) een rol spelen.

Dit belang van de opsporing blijkt ook uit ons Wetboek van Strafvordering zelf, dat bij terrorismeverdachten de mogelijkheid biedt om de voorlopige hechtenis maximaal twee jaar

te laten voortduren voordat de inhoudelijke behandeling van de strafzaak begint. De memorie van toelichting (bij wetsontwerp 30164) geeft daarbij aan dat deze voorziening ook is getroffen (en ook) om de opsporing gelegenheid te geven ongestoord het opsporingswerk te laten doen (men spreekt van een adequate voorbereiding/opbouw). Maar daar blijft het natuurlijk niet bij: men denke bijvoorbeeld aan de bijzondere opsporingsmethoden (artikel 126g e.v. Sv, zie de MvT bij wetsontwerp 29441), de mogelijkheid tot beperkte geheimhouding (artikel 187d lid 1 Sv) en aan de mogelijkheid voor het Openbaar Ministerie om geen gevolg te geven aan een bevel tot dagvaarding of oproeping van getuigen (artikel 264 jo. 349 lid 3 Sv; zie de MvT bij wetsontwerp 22483). Kortom, het opsporingsbelang is een wezenlijk onderdeel van het strafprocesrecht.

Juist in gevallen dat de verdachte vroeg wordt aangehouden (bijvoorbeeld bij een terrorismeverdachte teneinde te voorkomen dat deze nog gevaar zal opleveren, maar men kan ook denken aan een verdachte die na reguliere strafbare feiten 'op heterdaad' wordt aangehouden) zal er behoefte zijn volop gebruik te maken van de mogelijkheid om nader onderzoek te plegen. Bovendien kennen we het fenomeen van de pro-formazitting (artikel 282 lid 4 Sv) en de niet wettelijk geregelde regiezitting en op die zittingen speelt juist, naast het verdedigingsbelang, het opsporingsbelang een belangrijke rol.

Men zou overigens kunnen beweren, dat het opsporingsbelang in de criteria van de Hoge Raad zit 'verscholen' onder het belang van de samenleving. Die samenleving zou dan in die redenering, in het geval van een duidelijk opsporingsbelang, geen belang hebben bij een spoedige berechting (hetgeen dan neer zou kunnen komen op een spoedige vrijspraak) aangezien de opsporing nog niet gereed is met het verzamelen van het bewijs.

Deze noot strekt er slechts toe om nadrukkelijk te wijzen op het feit dat de Hoge Raad zich in de opgesomde criteria, zoals eerder in HR 25 januari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BO6482, lijkt te beperken tot een opsomming van mogelijke omstandigheden die een rol kunnen spelen bij een aanhoudingsverzoek door de verdediging vanwege het feit, dat de verdachte (kennelijk) aanwezig wil zijn bij behandeling van zijn zaak. Dit besef zal teleurstellingen bij de verdediging kunnen voorkomen.

RECHTSPRAAK

Geen wettig en overtuigend bewijs voor medeplegen. Verdachte wordt wel veroordeeld voor medeplichtigheid, nu hij inlichtingen heeft verschaft en behulpzaam is geweest bij het plegen van het misdrijf.

Het hof acht niet bewezen verklaard dat de verdachte als medepleger van gijzeling kan worden aangemerkt. Verdachte is namelijk zelf niet aanwezig geweest bij de uitvoering van het delict. Naar het oordeel van het hof heeft verdachte niet een actieve, initiërende, organiserende of coördinerende rol in de voorfase gehad, die gelijkwaardig is aan die van zijn medeverdachten, zodat hij niet als medepleger kan worden beschouwd.

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie medeplichtigheid aan gijzeling bewezen is verklaard, dat de verdachte geen opzet heeft gehad op het gronddelict. Het hof oordeelt dat verdachte inlichtingen heeft verschaft en dat hij behulpzaam is geweest bij het plegen van het misdrijf door adresgegevens te verstrekken over de familie van het slachtoffer en de woonomgeving van het slachtoffer te verkennen. Het hof overweegt dat het opzet van de medeplichtige niet gericht hoeft te zijn op de precieze wijze waarop het gronddelict wordt begaan. In ieder geval moet er een voldoende verband aanwezig zijn tussen het gronddelict en het misdrijf waarop het opzet van de medeplichtige wel was gericht. Het hof acht bewezen dat verdachte opzet heeft gehad op het plegen van gijzeling en daartoe opzettelijk behulpzaam is geweest. Het hof veroordeelt de verdachte tot een gevangenisstraf voor de duur van vier jaren.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 25-07-2014

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2014:5837

Zaaknummer: 21-005059-13

Wetsartikelen: 282a Sr en 48 Sr

RECHTSPRAAK

Het beroep van de verdediging op noodweer slaagt niet, nu verdachte disproportioneel geweld heeft gebruikt bij zijn verdediging. Het beroep op noodweerexces slaagt wel. De omstandigheid dat door de verdachte alcohol en drugs zijn gebruikt, staat aan een geslaagd beroep op noodweerexces niet in de weg.

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie een misdrijf om het slachtoffer opzettelijk van het leven te beroven bewezen is verklaard, dat de verdachte een beroep op noodweer toekomt. Uit het bij het slachtoffer geconstateerde letsel en de verklaringen van de verdachte leidt het hof af dat de verdachte excessief geweld heeft gebruikt tegen het slachtoffer. Het toegepaste geweld door verdachte is aldus disproportioneel. Het hof verwerpt het beroep op noodweer.

Naar het oordeel van het hof heeft de verdachte wel gehandeld op basis van noodweerexces. Bij de verdachte is een hevige gemoedsbeweging veroorzaakt doordat het slachtoffer heeft gebeten in de richting van de keel en vervolgens een stuk uit de lip van verdachte heeft gebeten. Het hof oordeelt dat het disproportionele geweld het onmiddellijke gevolg is geweest van deze hevige gemoedsbeweging die is veroorzaakt door de wederrechtelijke aanranding. Daaraan doet niet af dat het volgens de verklaring van de verdachte aan de gebeurtenis voorafgaande alcohol- en drugsgebruik kan hebben bijgedragen aan de hevigheid van de gemoedsbeweging.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 22-07-2014

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2014:2841

Zaaknummer: 23-002147-13

Wetsartikelen: 41 Sr

RECHTSPRAAK

Uit de specifieke feiten en omstandigheden van het dossier blijkt niet dat de plaats waar de verdachte zich bevond, niet geschikt was voor ongeklede recreatie.

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie naaktrecreatie op ongeschikte plaats ten laste is gelegd, dat er geen sprake is van 'een voor het openbaar verkeer bestemde plaats die voor ongeklede recreatie niet geschikt is'. Vast staat dat de verdachte op de ten laste gelegde datum zich ongekleed op of aan een voor het openbaar verkeer bestemde plaats bevond. Het hof oordeelt dat de wetgever met de zinsnede 'in redelijkheid niet meer kan worden gesproken van geschiktheid' heeft bedoeld dat alleen in die gevallen waarin een voor het openbaar verkeer bestemde plaats evident niet voor ongeklede recreatie geschikt is, van overtreding van artikel 430a Wetboek van Strafrecht sprake kan zijn. 'Evident niet geschikt' kan in dit verband worden uitgelegd dat objectief oordelende en redelijk denkende mensen over die niet-geschiktheid in een concreet geval redelijkerwijze niet van mening kunnen verschillen. Het hof stelt dat een voor strandrecreatie en dus voor schaars gekleed recreëren geschikte plaats niet kan worden aangemerkt als evident niet geschikt voor ongeklede recreatie. Het hof komt tot de conclusie dat uit de specifieke feiten en omstandigheden van het dossier onvoldoende bewijs bestaat dat de plaats waar de verdachte zich op de ten laste gelegde datum bevond, niet geschikt was voor ongeklede recreatie. Het hof spreekt de verdachte vrij.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 11-07-2014

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2014:2272

Zaaknummer: 22-000653-14

Wetsartikelen: 430a Sr